

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus III. Utrùm electio ad gloriam sit gratuita?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

§. II.

Subiectum & obiectum prædestinationis.

5. Ceterum prædestinatio ad tria comparari potest. Ad subiectum, finem, & media. Subiectum prædestinationis activè acceptæ est DEUS ipse ut prædestinans, cum prædestinatio activè accepta sit actus formaliter immanens Divini intellectus. Si accipias passivè; sic formaliter est in prædestinato; adeoque subiectum prædestinationis (veluti in definitione S. Doct. exprimitur) est creatura rationalis; utpote, in qua effectus prædestinationis activæ, vocatio, iustificatio, glorificatio, in quibus prædestinatio passivè accepta consistit, reperiuntur.
6. Finis prædestinationis est gloria, seu vita æterna; circa quam mediatur; circa ipsa verò media, hoc est, beneficia illa, per quæ DEUS creaturam rationalem efficaciter perducit ad vitam æternam, immediatè versatur: cum sit actus prudentiæ & providentiæ, cujus immediatum obiectum sunt media. Unde etiam in definitione S. Augustini ponitur: *præscientia & preparatio beneficiorum, &c.*
7. Quod si verò generalis Providentia DEI, ita omnia in numero, pondere & mensura disponit, Sap. 11. ut & capillos capitis, & arborum folia in numerato habeat; multo magis numerus electo-

rum & prædestinatorum DEO notus est, uti Christus insinuavit, dicens: *cognosco meas*, Joan. 10. *Scio, quos elegerim, &c.* Joan. 13. *Nemo rapit oves meas de manu mea*, Jo. 6. Estque hæc certitudo non solum per modum cognitionis (ait S. D. hic a. 7.) sed etiam per modum cujusdam principalis prædestinationis. Utriusque ex S. Doct. cognoscas, præscientiam, quæ ponitur in definitione prædestinationis, non esse scientiam mediam, quippe quæ omnem causæ determinationem anteverrens nullam potest fundare certitudinem, & effectus infallibilitatem; sed scientiam visionis & approbationis, ut quæ sit *subnixæ propositio*, & efficaci Decreto DEI, media pro allequendo fine efficacia præficienti.

Præfinit ergo DEUS cuilibet electo suæ mediæ non vago & indeterminato modo, v. g. ut si audita concione non convertitur, convertatur pullata ægritudine, molestiâ, &c. hoc enim nimis imperfectæ, & impotentis providentiæ genus est, sed modo determinato, ut his videlicet certis & determinatis mediis convertatur, & ad finalem perseverantiam perducatur. In qua proinde prædestinatione mediorum certè cognoscit ordinem prædestinationis, quam certitudinem Schola Thomistica causalitatis mediorum appellat, insinuatam in Augustiniana definitione illis verbis, *quibus certissime liberantur, quicumque liberantur.*

ARTICULUS III.

Verum electio ad gloriam sit gratuita?

SUMMARIUM.

1. Distingueda sunt in Divinis decreta intentiva & executiva.
2. Exponitur status questionis.
3. Statuitur gratuita electio ex Ephes. 1.
4. Ex capite 9. ad Romanos.
5. Ex Testimoniis D. Augustini & D. Th.
6. Primum fundamentum ex regulis prudentiæ.
7. Responsio adversariorum eliditur, ostendendo distinctionem ex parte volutorum.
8. Replica Adversariorum impugnatur.
9. Lestis evasio præcluditur.
10. Altera replica & distinctio Adversariorum depellitur.
11. Contra quartam responsonem evincitur electio gratuita ad gloriam in particulari.
12. Solvuntur objecta SS. PP. testimonia.
13. Examinatur mens Angelici Doctoris.
14. Quo sensu DEVS eò modo disponat dare, quò modo dat gloriam.
15. Ratio coronæ non evincit prævisionem meritorum.
16. Disparitas inter inter panam & coronam.
17. Quando nonam, propter quod aliquid fit, sit causa finalis.
18. Absurda objecta.
19. Retorquentur.
20. Non sequitur ex nostra sententia acceptio personarum apud DEVM.
21. Neque oppressio libertatis.
22. Calvinistico dilemmati franguntur cornua.

§. I.

Thomistica assertio fundata in S. Scripturis.

SUPpono ex jam dictis, in Divinis distinguedos esse actus, & decreta pertinentia ad ordinem intentionis, & ad ordinem executionis: cum enim actus intellectus & voluntatis distinguedantur in DEO per analogiam ad nostros actus intellectus & voluntatis, ideo in DEO admittendi sunt omnes illi actus, qui ab imperfectione depurari possunt; tales porro sunt actus, quorum aliqui ad ordinem intentionis, alii ad ordinem executionis pertinent. Sicigitur in præfenti negotio prædestinationis, licet secundum dicta ipse actus & decretum prædestinationis formaliter consistat in actu imperii pertinente ad executionem, tamen præsuppositivè connotat & includit aliquos actus voluntatis; pertinentes ad ordinem intentionis, inter quos eminet electio ad gloriam, quod etiam vocatur decretum intentionis gloriæ.

De qua celebris est controversia, an præter meritum, & rationem finalem, quam habet ex parte DEI (estque bonitatis & divitiarum misericordiæ suæ manifestatio) etiam habeat motivum & causam meritoriam ex parte ipsius prædestinati, ut electionem ad gloriam præcesserit prævisio meritorum; neque proinde electio fuerit omnino gratuita, sed in meritis prædestinatorum, dependenter à gratia eliciendis, radicata. Vel

merita præcesserit meritorum prævisionem, sit- que proflus gratuita: ita, ut pro suo adæquato motivo non habeat nisi beneplacitum, & boni- tatem divinam.

Dixi tamen primò, quæstionem esse de electio- ne ad gloriam: nam de electione sive vocatione ad primam gratiam (quæ vocatur gloria in semi- ne & radice) certum est de fide, quòd nulla ex parte prædestinati detur causa meritoria: aliàs gratia iam non esset gratia. Etque (prout doce- tur in tract. de gratia) definitum contra Pelagia- nos, & Semi-Pelagianos, è quibus illi dicebant, liberum arbitrium absque gratia sufficere ad bene operandum: isti verò mitigato errore dicebant, nullum quidem opus bonum absque gratia in- choari, vel consummari posse: initia tamen fidei & bonæ voluntatis, quorum intuitu DEUS gra- tiam conferret, ex parte nostra gratiam præcede- re contendebant. Dixi secundò ex parte præde- stinati, nam ex parte Christi, qui est Caput præ- destinatorum præcedere causam meritoriam doce- tur in tract. de Incarnat. & colligitur ex Ephel. 1. Qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Jesum Christum in ipsum, &c.

Ubi præterea nota primò. Starum quæstionis moveri de adultis, quia parvulorum absque usu rationis decedentium nulla sunt merita; neque gloriam titulo mercedis, sed hæreditatis acci- piunt: ideo eorundem electio ad gloriam prævi- sionem meritorum non potest supponere.

Nota secundò. Prædestinationem aliquando accipi in ordine executionis, pro ipsa actuali pro- motione ad gloriam æternam; aliquando verò & propriè in ordine intentionis, pro intentione dandi gloriam. Nec est dubium, quòd præde- stinatio adultorum in executione præsupponat merita; gloriam quippe non nisi per modum præ- mii, mercedis, coronæ dari constat ex Matth. 5. v. 12. Merces vestra copiosa est in calis, ex Tim. 4. reposita est mihi corona justitiæ, &c. & aliunde supponitur. Dubium ergo totum est de electio- ne prædestinativa in ordine intentionis existente in mente divina. Pro cuius resolutione.

2. CONCLUSIO. Electio prædestinatorum ad gloriam, sive prima intentio dandi gloriam, est omnino gratuita, & antecedens prævisionem meri- torum. Ita communior non tantum Thomista- rum, sed etiam Recentiorum, contra Valq. Lels. Gamach. Veckenum & alios.

Probatu primò ex duobus præcipuis S. Script. locis, quorum primus est Ephel. 1. Benedixit DEUS, & Pater Domini nostri Jesu Christi, qui benedixit nos in omni benedictione spirituali in ca- lestibus in Christo, sicut elegit nos in ipso ante con- stitutionem mundi, ut essemus sancti, & immacu- lati in conspectu ejus in char. &c. qui prædestina- vit nos in adoptionem filiorum per Jesum Christum in ipsum secundum propositum voluntatis suæ in lau- dem gloria gratiæ suæ &c. in quo etiam, & nos sor- te vocati sumus prædestinati secundum propositum ejus, qui operatur omnia secundum consilium vo- luntatis suæ. In quibus verbis multipliciter continetur nostra assertio, imprimis cum dicit: ut es- semus sancti, & non quia eramus sancti: quòd si autem electio ad gloriam esset propter merita, de- buisset dicere, quia eramus sancti. Atque ita

advertit & exponit illum locum S. Hieron. dicens: Non eligitur Paulus, & qui ei similes sunt, quia erant sancti, & immaculati, sed eliguntur, & prædestinantur, ut consequenti vitâ per opera & virtutes sancti, ac immaculati sint.

Deinde hanc ipsam gratuitam electionem indi- cant illa verba: in quo sorte vocati sumus, non enim prædestinatio fors dici potest respectu vo- cantis, sed respectu vocatorum; atqui si vocati suis meritis sibi vocationem accerlerent, non rectè dicerentur sorte vocati. Hoc ipsum confir- mant repetita illa verba: in laudem gloria gratiæ suæ secundum propositum, consilium voluntatis suæ, quibus omnibus gratuito DEI beneplacito præde- stinatorum electio tribuitur, annotante S. Au- gust. c. 18. de prædest. SS. Fecit hoc secundum placitum voluntatis suæ; ut nemo de sua erga se vo- luntate gloriaretur, &c. Neque valet responsio Adversar. quòd S. Apost. locutus fuerit de electio- ne & vocatione ad primam gratiam; loquitur enim de vocatione & electione, quæ est præ- stinatis propria, quos nempe DEUS benedixit in omni benedictione spirituali. Sed vocatio ad pri- mam gratiam non est propria prædestinatis; sed communis etiam reprobis: neque est omnis benedictio in Spiritualibus; quippe cui deest benedictio, & gratia finalis perseverantia.

Alter locus celebris est ejusdem Apostoli Rom. 9. ubi ad confirmandam assumptionem gratuitam prædestinatorum præ reprobis in æternam hære- ditatem adhibet exemplum electionis, quæ Ja- cob prælatu sicut fratri suo Esau. Cum nondum nati essent, nec aliquid boni egissent aut mali; non ex operibus, sed ex vocante dictum est: Jacob dilexi, Esau autem odio habui.

Qui locus quamvis apud Malachiam Prophe- tam, ex quo desumptus est, literaliter intelli- gatur de electione Jacobi in temporalem hære- ditatem, tamen ab Apostolo hic in sensu spirituali accipitur, & adducitur ad declarandum inscruta- bile Mysterium prædestinationis; ita enim sen- tiunt & exponunt Mag. in dist. 41. ipsemet S. Doct. hic a. 3. & in eandem epist. ad Rom. lect. 2. alique quàmplurimi PP. tam Græci quàm La- tini.

Confirmant quoque subsequentiâ Apostoli verba: cum enim sibi objecisset, id quòd nobis ob- jiciunt Adversarii. An ergo iniquitas (hoc est ac- ceptio personarum, si unam absque meritis assu- mit, alium relinquit) apud DEVM? Respondet ex parte DEI, & allegat illud Ex. 33. Miserebor, cujus misereor, & misericordiam præstabo, cujus miserebor. sive ut legitur loc. cit. Ex. Miserebor, cui volucro, & clemens ero, in quem mihi placue- rit. Subjungit: igitur non volentis, neque cur- rentis, sed miserentis est DEI. Ac post pauca: Ergo cujus vult, miserebor, & quem vult, indur- rat. Quòd si tunc objicias: Quid ergo bonum opus ab homine quaritur, si unus gratuita volunta- te DEI deputatur ad gloriam, alius in massa per- ditionis relinquitur? (Qui est ipse Calvinisticus ille scrupulus, quid opus, sollicitum esse de bonis operibus, cum vel sim prædestinatus, vel non sim? &c. de quo in fine §. n. 15.) Respondet Apostolus. O homo, tu quis es, qui respondeas DEO? &c. An non habet potestatem signulus lutæ ex eadem

eadem massa facere aliud quidem vas in honorem; aliud vero in contumeliam? Ac tandem difficillimam disputationem hęc exclamatione concludit, cap. 11. *O altitudo divitiarum sapientia & scientia DEI, quam incomprehensibilia sunt iudicia ejus, & investigabiles via ejus!*

Ubi vides, quomodo Apostolus in hac questione recurrit ad independentiam, dominium, misericordiam DEI & ex eo capite ostendat non esse iniquitatem, & acceptionem Personarum apud DEUM, eò quòd prædestinatio non sit ex debito, sed ex pura misericordia: qua de causa etiam electos appellat vasa misericordia. Vides etiam, quomodo tandem electionis comparativa unius præ altero non aliam rationem reddat, quam *infernabilia iudicia DEI*. At si electio esset ex prævisis meritis, non esset recurrendum ad puram DEI misericordiam, sed potius ad iustitiam: in promptu quoque foret ratio, cur unus præ altero eligeretur: quia scilicet unius merita præviderentur, quæ alter non esset habiturus. Manet ergo, quòd ex mente Apostoli electionem ad gloriam non precedat prævisio meritum.

§. Plurima sunt in hanc ipsam sententiam testimonia SS. PP. quos referunt Salmantic. tract. 5, de prædestin. disp. 9. dub. 2. Multus præsertim in gratuita prædestinationis defensione est S. P. Augustinus, qui præter superius allegata loca inter alia l. de grat. & arbit. c. 9. super illud Apostoli: *gratia DEI vita æterna*, ita disserit: *cum posset dicere Apostolus, & rectè dicere, stipendium iustitiæ vita æterna, maluit dicere, gratia autem DEI vita æterna, ut hinc intelligeremus, non pro meritis nostris DEVM nos ad æternam vitam, sed pro sua miseratione perducere.*

At multò clariùs, de bono persever. c. 8. in illa verba 1. Joan. 2. *Ex nobis prodierunt, sed non erant ex nobis.* hoc modo pro gratuita prædestinatione discurre: *Nonne utrique à DEO creati, utrique ex Adam nati, utrique de terra facti erant? &c. Nonne postremò utrique vocati fuerant, & vocantem secuti, utrique ex impiis iustificati (Ecce, quòd non sit fermo de electione ad primam gratiã, vel ad fidem) & per lacrum regenerationis utrique renovati? sed si hoc audiret ille qui sciebat procul dubio, quid dicebat: respondere posset & dicere: vera sunt hæc: secundùm hæc omnia ex nobis erant: verùm secundùm aliam quamdam discretionem non erant ex nobis. Nam si fuissent ex nobis, mansissent utique nobiscum. Quanam est tandem ista discretio? non erant ex eis, quia non erant secundùm propositum vocati: non erant in Christo electi ante constitutionem mundi, non erant in eo sortem consecuti, non erant prædestinati secundùm propositum ejus, &c.*

Ultimata ergo discretio, quæ electi discernuntur à reprobis, ex mente S. Patris, non sunt merita, sed electio, sortis consecutio, &c. Consonat cum S. Patre ejus discipulus S. Prosper 2. de voc. gent. c. 35. breviter & clarè dicens: *DEUS his, quos elegit sine meritis, dat unde ornantur ex meritis.*

Est quoque hæc expressa doctrina Doctoris Angelici locis plurimis, præsertim hic a. 5. in argument. sed contra. ubi ad illa Apostoli Tit. 3. *non ex operibus iustitiæ, qua fecimus nos, sed secundum*

suam misericordiam salvos nos fecit, ita subsumit: sicut autem salvos nos fecit, ita & prædestinavit salvos fieri: non ergo præscientia meritorum est causa vel ratio prædestinationis. Et ad 3. Quare hos elegit ad gloriam, & illos reprobovit, non habet rationem nisi Divinam voluntatem.

§. II.

Fundamenta à ratione.

Ratio nostræ conclusionis est primò. Omne agens intellectuale, quod prudenter & certitate eligit, priùs vult finem, quàm media ad finem; sed gloria est finis creaturæ rationalis; & merita sunt media efficacia ad illum finem consequendum: ergo DEUS priùs intendit dare gloriam, quàm velit dare media ad gloriam. Minor est certa ex Trid. Sess. 6. c. 7. ubi dicit: *Huius justificationis causa finalis quidem sunt gloria DEI & Christi, & vita æterna; ergo etiam meritum, quæ in gratia & justificatione fundatur.* Major probatur: media quæ talia tantùm sunt appetibilia propter finem, & causa finalis est intentione ratio volendi ipsa media; sicut e contra in executione media sunt causa ipsius finis: ergo ordine naturæ prior est intentio finis, quàm electio mediorum: nec est ex Philosophis, qui contra dicat.

Ratio est secundò. Electio ad primam gratiam, sicut etiam gratia perseverantia finalis, non est ex prævisis meritis: ergo neque electio ad gloriam est ex prævisis meritis. Antecedens est verum ex Tract. d. grat. & in hunc sensum ipsi Adversarii solent explicare objectas Authoritates, cum dicunt, loca SS. PP. esse intelligenda de electione ad gloriam in fine, h. e. electione ad primam gratiam, quæ est purè gratuita. Consequentia probatur. Si electio ad id, quòd est posterius, est ante prævisa merita, etiam electio ad id, quòd in prædestinatione præcedit, debet esse ante prævisa merita: sed in prædestinatione gloria est prior: prima gratia & perseverantia sunt quid posterius: ergo. minor probatur: gloria est finis prædestinationis; prima gratia & perseverantia sunt effectus prædestinationis: sed causa finalis est prior suo effectu: ergo.

Respondetis primò cum Molina, Veckeno & aliis; in nostro modo imperfecto eligendi, quòd per plures actus invicem connexos operamur, contingere, ut priùs feramur in finem per intentionem; postea in media per electionem; Philosophos quoque ordinem intentionis ad ordinem executionis distinxisse causâ consultationis, quæ in animo nostro solet institui, & quia fit, ut constituto etiam fine, vel nondum constet de possibilitate & congruentia mediorum, vel differenda sit executio, &c. quæ omnia cum exulent à Divinis, ubi Divina voluntas uno simplicissimo actu finem attingit & media, habetque intentionem infinitè perfectam & efficacem, ideo seipsa etiam est executiva finis, & mediorum.

Sed contra est, quòd distinctio actuum Divinorum (ut alibi notavimus) accipitur per ordinem ad diversa objecta materialia, ut inductione aliorum actuum constare potest: ut enim S. D. hic a. 5. in c. *Non est assignare causam Divinam voluntatis ex parte actus volendi, sed posse assignari*

ratio ex parte volitorum. Quare ibi virtualis prioritas reperitur inter actus Divinos, ubi prioritas vel dependentia reperitur inter objecta materialia; sed inter objecta prædestinationis est prioritas; cum gloria habeat rationem finis ex Tridentino, merita verò, sicut & justificatione, rationem mediæ; aliàs gloria jam esset, & non esset finis, nisi retineret prioritatem in ordine intentionis: ergo intentio seu decretum intentivum gloriæ, in DEO ratione nostrâ præcedit decretum electivum meritorum, seu mediorum ad gloriam. Unde prioritas finis, ordo quoque intentionis & executionis non fundatur in imperfecto modo operandi circa finem, ut arguebant Adversarii, sed in ipsâ natura finis, de cuius ratione est, ut exerceat prioritatem ad media; sit amabilis propter se, & terminet intentionem.

8. Secundo respondebis cum eodem Molina & Valquez. Tunc prius efficaciter intendi finem, quam media, quando quis sibi ipsi non alteri finem expetit: quod si verò alteri expetat, sufficere, quod præcedat simplex complacentia, & inefficax voluntas ipsius finis: ut si quis cupiat (inquunt) suum filium evadere Doctorem, potest ex illo desiderio moveri ad subministranda subsidia studiorum; quamvis desiderium Doctoratus in parte non sit efficax, cum non sit in patris potestate, ut filius fiat Doctor.

Sed contra est primò. In prudenti electione requiritur, ut intentio finis sit proportionata electioni mediorum: ergo si electio mediorum est efficax, etiam finis debet esse efficaciter intentus, sive sibi sive alteri intendatur: utrobique enim debet regulari per prudentiam.

Contra est secundò. Quando aliquem finem alteri ineffaciter appetimus, id ex eo contingit, quia finis non est in nostra potestate; qua de causa ne media quidem ex se efficacia eligere possumus, uti contingit in posita instantia, non enim tantum est extra potestatem patris, ut filius fiat Doctor, sed etiam ut habeat ingenium, voluntatem descendendi, applicationem, &c. quæ ad media efficaciam pertinent. Quod si hæc omnia essent in potestate patris, non minus filio hunc finem efficaciter appeteret, quam si illum sibi ipsi vellet. Atqui in absolutissima DEI potestate est hominum salus, & media ad ipsam efficaciter conducentia; unde vides prædictam instantiam ipsimet Adversar. esse solvendam.

9. Dices cum Lessio. Efficaciam mediorum habere se concomitanter & materialiter; non autem formaliter ex vi, & in virtute intentionis.

Sed præterquam quod hoc ipsum est in questione, an media ad gloriam ex vi intentionis assumantur, Contra est: Tunc media habent efficaciam ex vi intentionis gloriæ; quando gloria est causa finalis nostræ justifica-

tionis: sed ex Trid. est causa finalis, &c. ergo. Major probatur. Causa finalis non influit finaliter nisi in vi intentionis, sive in quantum intenditur: sed gloria est causa finalis efficax nostræ justificationis & beneficiorum inde consequentium: ergo gloria in vi intentionis influit in nostram justificationem, alià que media ad gloriam conducentia.

Adde, quod definitio S. Augustini, *preparatio beneficiorum DEI, quâ certissime liberantur, quicumque liberantur*, non esset formalis, si efficacia mediorum tantum esset concomitans.

Respondent tertio cum distinctione: tunc intentio finis præcedit electionem mediorum, quando non est per modum coronæ, concedo: si per modum præmii & coronæ, nego, tunc enim præsupponere debet merita, sine quibus non est præmii & coronæ.

Sed contra est primò. Quod hoc ipsum sit in questione. Contra est secundò: De ratione finis est, ut præcedat merita, sed gloria etiam ut coronæ habeat rationem finis: ergo etiam ut sic prius intenditur, quam per media. Contra est tertio. Gloria etiam, ut coronæ supponit in DEO motivum gratiosum liberalitatis, & munificentia: ergo non supponit merita, quia hæc potius sunt motivum Justitiæ. Antecedens probatur. Electio discretiva electorum à reprobis attribuitur puræ misericordiæ DEI, juxta text. S. Script. supra allegatos, sed hæc electio, non est electio ad gratiam, quippe quæ communis est etiam reprobis: ergo est electio ad gloriam.

Si dicas: quamvis electio ad gratiam primam solitariè acceptam, non sit discretiva electorum à reprobis; bene tamen si accipiat ut conjuncta cum dono perseverantiæ finalis. Contra est: quod hæc omnia sint effectus prædestinationis & electionis ad gloriam: unde si ista supponunt gratuitam DEI voluntatem, multò magis gloria, quæ per prius à prædestinatione respicitur.

Hinc ruit etiam alia & quarta responsio Adversariorum, cum dicunt, sufficere, quod electionem ad gratiam præcedat voluntas tribuendi gloriam in communi, non autem in particulari, & respectu personæ determinata.

Nam contra est ex dictis primò. Quod voluntas finis & mediorum debent ad invicem esse proportionata: sed electio ad gratiam respicit quamlibet personam determinatam in particulari: ergo etiam voluntas dandi gloriam. Secundò. Electio ad gloriam est discretiva electorum à reprobis, adeoque pertinet ad voluntatem consequentem, non antecedentem; sed voluntas consequens habet pro objecto bonum secundum omnes has particulares circumstantias consideratum; ergo etiam electio ad gloriam respicit in particulari personam cujuslibet prædestinati.

§. III.

Solvuntur obiectiones.

12. **O**bjicitur primò Authoritas S. Script. & SS. PP. præcipuè Rom. 8. ubi dicit Apostolus; quos præscivit & prædestinavit. In quæ verba S. Ambros. l. 5. de fide ad Gratianum c. 2. *Non enim ante prædestinavit, quam præsciret; sed quorum merita præscivit, eorum præmia prædestinavit.* Quid clarius? Huc etiam congerunt illa loca. Matth. 25. & 1. Corinth. 22. ubi dicitur regnum DEI esse paratum diligentibus DEUM, & bona opera facientibus. Accedit authoritas S. Fulgentii l. 1. ad Monim. c. 24. *Prædestinavit ad regnum, quos ad se præscivit misericordia prævenientis auxilio redituos.*

Urgent verò potissimum Auctoritatem D. Augustini, qui l. 1. ad Simpl. q. 2. declarans illud Apostoli ex cap. 9. ad Roman. *ut secundum electionem propositum DEI maneret, ita ait: Non tamen electio præcedit justificationem, sed electionem justificationem.* Nemo enim eligitur, nisi jam distans ab illo, qui rejicitur. Unde quod dictum est. *Quia elegit nos DEVS ante mundi constitutionem, non video, quomodo sit dictum, nisi præscientia.*

Resp. Apostoli locum commodissimè intelligi non de præscientia meritorum, sed præscientia gloriæ, habitâ in virtute Decreti inventi gloriæ, & ly *prædestinavit*, accipi posse formaliter pro actu penetrante media ad gloriâ; ita ut sensus sit: Quos DEVS præscivit per efficacem electionem (initiativè) prædestinatos ad gloriâ; illis etiam prædestinavit ad gloriâ. Nomine quoque præscientiæ sæpe ipsum Decretum prædestinans intelligi ex S. August. supra dixi.

Quodlibet verò contendas, per præscientiam juxta interpretationem S. Ambrosii intelligendam esse præscientiam meritorum, per quæ electi conformes sunt imagini Filii sui, audi interpretationem S. D. in eundem locum lectio- ne 6. *Quos præscivit, inquit, hos & prædestinavit conformes fieri imagini Filii sui; ut ista conformitas non sit ratio prædestinationis; sed terminus, vel effectus.*

Sed necdum acquiescis, & opponis interpretationem S. Ambrosii, ex qua contrarium innuitur. Respondeo tam ipsius, quam aliorum SS. PP. ipsiusque D. Augustini verba loqui de electione & prædestinatione in ordine executionis, non intentionis: & vel de ipsa actuali retributione gloriæ, vel de Decreto executivo dandi gloriâ, quorum utrumque meritorum præscientiam præsupponit, quem etiam & non alium sensum faciunt reliqua script. loca, opponi solita. Nec sanè D. Augustinus per ly *electio* aliud decretum, quam executivum intelligere potuit, quia supponit ante illud Decretum, jam factam discretionem electi à reprobo, ideoque dicit: *Nemo eligitur, nisi jam distans ab illo, qui rejicitur.*

Atqui electio intentiva gloriæ est illa ipsa, quæ discernit inter electos & reprobos, ut

agnoscit ipse S. P. in prob. nostræ conclusionis supra allegatus. Unde etiam ly *præscientia* hoc loco ab ipso accipitur pro scientia approbationis includente Decretum intentivum gloriæ, quo modo sæpius hanc vocem accipi ipse dixit, loc. sup. cit.

Verum quòd mireris, ipsemet Angelicissimus Doctor, utunque invitus in contrariâ sententiæ favorem ambulare, & contra se ipsum pronuntiare cogitur. Citatur enim hic a. 1. in argum. Sed contra ita loquens: *Sicut autem salvos nos fecit, ita & prædestinavit nos salvos fieri.* Subsumunt: Atqui salvos nos fecit ex meritis gratiæ: ergo ex illis prædestinavit nos ad salutem.

Itane intulit S. Doctor? imò è diametro oppositum sed, inquit ipse ex ore Apostoli, *secundum suam misericordiam salvos nos fecit: ergo non præscientia meritorum est causa vel ratio prædestinationis.* Vides, quantæ efficacitæ sit ista Authoritas ipsis Adversariis solvenda? Et verò selvere conatur Veckenus disp. 26. c. 7. dicens: *Nec obstat, quòd ibidem addit (S. D.) & deinceps probat.* Non ergo præscientia meritorum, & id enim ipsum intelligere, non de meritis veris, qualia DEVS per suam gratiam in prædestinatione causat, sed de falsis, qualia Origenes, Pelagius, Semipelagiani fingebant, patet ex contextu. At verò etiam de veris meritis loqui S. Doctorem patebit ex contextu: loquitur enim de meritis, quæ sequuntur gratiam & contra illos: qui dixerant, quòd merita sequenti prædestinationis effectum sunt ratio prædestinationis, quia DEVS præscivit, ipsum bene usuram gratiâ (uti & nunc dicunt Adversarii) pronuntiat: *Manifestum est autem, quòd id, quòd est gratia, est prædestinationis effectus, & hoc non potest poni ut ratio prædestinationis.*

Igitur juxta S. D. quòd est effectus prædestinationis, non potest esse ratio prædestinationis, sed merita vera non falsa sunt effectus prædestinationis: ergo non possunt esse ratio prædestinationis. Ideoque ad 2. & 3. rationem electionis præsertim comparativè unius præ altero, solam assignat Divinam voluntatem allegans S. August. Tract. 26. in Jo. *Quare hunc trahat, & illum non trahat, noli velle judicare, si non vis errare.*

Opponunt tamen alium ejusdem S. D. locum in expositione cit. c. 8. epist. ad Rom ubi dicit, *Quòd rationabiliter diceretur, quòd præscientia meritorum bonorum & malorum est, ratio prædestinationis & reprobationis; si prædestinatio tantum respiceret vitam æternam, quæ datur meritis, ergo cum electio ad gloriâ sit prædestinatio tantum respiciens vitam æternam, rationabiliter dicitur, quòd merita præscita sint ratio electionis ad gloriâ. Sed respondeo. Quòd eo loco S. D. loquitur de prædestinatione executiva, sive decreto non intentivo, sed executivo dandi gloriâ, quòd merita præscita supponit, sicut & positiva reprobatio supponit demerita, de qua infra.*

Objicitur ex ratione primò. Eo modo DEVS disponit ab æterno dare gloriâ, quo modo dat in tempore; sed in tempore dat gloriâ propter merita: ergo eandem ab æterno

deceat dare propter merita. Respondeo dist. Majorem. eo modo DEUS intendit dare gloriam, quo modo dat in tempore, nego. eo modo executivè, concedo. & concessâ minore disting. consequens: ergo deceat ab æterno dare gloriam propter merita decreto executivo, concedo, intentivo, nego consequentiam.

Dices primò. Illa illatio S. Doctoris, *DEVS secundam suam misericordiam salvos nos fecit: ergo etiam propter misericordiam suam nos prædestinavit*, accipitur à nobis de Decreto intentivo: ergo etiam præcedens illatio: *DEVS dat gloriam propter merita: ergo vult illam dare propter merita*, est accipienda de decreto intentivo.

Respondeo. negando consequentiam. Nam misericordia DEI, propter quam salvos nos fecit, non est effectus saluationis, uti econtrâ merita sunt effectus electionis ad gloriam: misericordia quoque non est tantum motivum morale, sed finale: econtrâ merita hâc ipsò, quòd sunt effectus gloriæ, non possunt esse motivum finale, sed solummodo morale; & ideo quòd propter misericordiam suam DEUS velit nos salvos facere, pertinet ad decretum intentivum; quòd verò propter merita velit dare gloriam, pertinet ad decretum executivum.

Dices secundò. Ex eadem virtute DEUS vult dare gloriam, ex qua dat gloriam: sed dat gloriam ex virtute Justitiæ: ergo etiam vult dare gloriam ex virtute Justitiæ: sed voluntas aliquid dandi ex virtute Justitiæ, non est purè gratuita: ergo voluntas dandi gloriam non est purè gratuita.

Respondeo rursus distinguendo majorem. Ex eadem virtute DEUS vult dare gloriam decreto executivo, quo dat gloriam, concedo, decreto intentivo, nego. & permissâ min. disting. etiam utrumque consequens: ergo vult dare gloriam ex virtute Justitiæ, & voluntas dandi gloriam non est purè gratuita: voluntas executiva, concedo, intentiva, nego consequentiam.

Si instas. Actus interior debet eadem honestate gaudere, quâ actus exterior: ergo si gloriæ collatio est actus Justitiæ, voluntas quoque dandi gloriam debet esse ex virtute Justitiæ. Respondeo. actus interior proximè imperans & influens in exteriorem, conc. remotè & mediâtè influens; nego. decretum autem intentivum influât mediâtè & remotè: executivum immediâtè.

17. Obijcitur secundò. Quod est volitum per modum mercedis & coronæ, non potest efficaciter intendi sine prævisione meritorum: sed vita æterna est à DEO volita non tantum per modum hæreditatis, sed etiam per modum mercedis & coronæ, uti definitur in Tridentino, & constat ex S. Script. ubi vita æterna appellatur *merces*, *denarius durus*, *corona*, *bravium*, &c. ergo ejus intentio supponit prævisionem meritorum.

Major probatur. Corona essentialiter dependet à meritis: ergo non potest efficaciter intendi non prævisis meritis. Respondeo negando majorem. ejus probationem distinguo. Corona dependet à meritis in executione, concedo, in intentione, nego.

Instabis primò. Quia DEUS dat propter merita vitam æternam; ideo vita æterna in ordine exe-

cutionis dependet à meritis: ergo quia DEUS vult dare vitam æternam propter merita, etiam in ordine intentionis vita æterna dependet à meritis.

Respondeo negando consequentiam. Quia quòd DEUS velit dare vitam æternam propter merita, tantum verificatur, si ly *propter merita* teneat se ex parte objecti, & componatur cum ly *dare merita*, & tunc pertinet ad ordinem executionis. Non autem verificatur, si ly *propter merita* teneat se ex parte actûs, & componatur cum ly *vult*, quasi merita essent DEO motivum volendi.

Instabis secundò. Corona ut corona non potest intelligi sine ordine ad merita: ergo non potest intendi sine prævisione meritorum.

Respondeo distinguendo antecedens, sine ordine ad merita, ut causata in ordine intentionis, & causantia in ordine executionis, concedo; sine ordine ad merita ut causantia in ordine intentionis, nego antecedens & consequentiam.

Instabis tertio. Pœna ut pœna supponit prævisionem demeritorum juxta dicenda in Disput. seq. ergo corona ut corona præsupponit prævisionem meritorum.

Respondeo. Multiplicem esse disparitatem: primò. quia pœna est tantum bonum occasionatum ex suppositione peccati; nec proinde potest primariam DEI intentionem terminare; at verò gloria & corona est bonum per se amabile. Secundò punire est purè actus Justitiæ vindictivæ; at verò dare gloriam non est purè actus Justitiæ distributivæ, sed etiam liberalitatis & munificentiæ. Tertio, quia deputando liberaliter ad præmium non prævisis meritis, nemini fit injuria; imò summa gratia: deputando verò ad pœnam non prævisis demeritis fit injuria innocenti. Quarto, quia intentio gloriæ potest esse in DEO virtualis volitio meritorum, tanquam mediorum ad gloriam: at verò intentio pœnæ non potest esse virtualis volitio demeritorum, quippe quæ nullâ ratione à DEO causari possunt.

Sed insurgit ulterius Vasquez. Non rectè dicitur, quòd DEUS in executione det gloriam propter merita, nisi merita in intentione causarent gloriam. Non enim dicitur aliquis acquirere sanitatem propter medicinam; quia medicina non est causa sanitatis in intentione, quantumvis sit causa ipsius in executione. Nimirum juxta Philosophos, *propter quod aliquid fit*; est causa finalis, adeoque causat in intentione: ergo si propter merita datur gloria in executione; merita causant gloriam in intentione.

Respondeo negando antecedens, & adverto ex Joa. à S. Th. q. 15. disp. 5. a. 1. ly *propter quid* aliquando significare causam *cujus gratia*, aliquando verò causam moraliter dignificantem & disponentem. Priori modò pertinet ad ordinem intentionis; posteriori modò ad ordinem & genus causæ moralis executivæ. Hinc patet responso ad instantiam, quia nimirum medicina nec est id, cujus gratia sanitas procuratur, neque moraliter dignificat subjectum; ideo non rectè dicitur aliquis fieri sanus propter medicinam; Merita verò quia dignificant moraliter subjectum, & sunt causæ motiva moralis dandi gloriam, ideo rectè dicitur

dicitur, quòd propter merita detur gloria. Unde cum definitur finis, propter quòd aliquid fit, ly propter quòd significat motivum finale cujus gratia, non autem motivum morale, quòd spectat ad genus causæ efficientis, & executivæ.

18. Obijcies tertio tria absurda, quæ ad gratuitam prædestinationem consequi videntur. Primum est, quòd DEUS esset acceptor personarum; contra quàm dicitur Act. 10. & Job. 34. sequela probatur. quia assumptio unius personæ præ altera ad gradus, præmia, honores, non habito respectu meritorum, est acceptio personarum; sed DEUS unam personam præ altera eligeret ad gloriam, non habito intuitu meritorum: ergo. Secundum est præjudicium fatale liberi arbitrii: suppositio enim necessaria, antecedens omnem usum libertatis, tollit libertatem: sed electio ad gloriam antecedens prævisionem meritorum, est quædam suppositio necessaria, cui resisti non potest; & antecedit omnem usum nostræ libertatis: ergo. Tertium. (quòd ex cornuto Calvinii dilemmate promanat) est, quòd sollicitudo bonorum operum, & cura tam propriæ, quàm alienæ salutis impediatur. Vel enim sum prædestinatus; vel non sum prædestinatus. Si sum prædestinatus, certissimè salvabor, quidquid egero. quid ergo magno sudore & studio virtutis est opus? si non sum prædestinatus, quidquid egero, non salvabor certissimè. Ad quid ergo bona opera à me exiguntur, quæ nihil mihi proderunt ad salutem? Rursus, vel hæc anima est electa, vel non electa ad salutem? Si est electa, etiam me non laborante convertetur, & salvabitur: si non electa, frustra laborabo, &c.

19. Respondeo. Has quidem fuisse argumentationes male feriatorem D. Augustino à Semipelagianis objectas, qui suo pede Divinam magnitudinem metiebantur, & ut ipsi ad quidlibet liberè audendum manus haberent solutissimas, Divinæ omnipotentia manus ligatas, oculum ipsius providentiæ erant cupiebant. Omnibus igitur Catholicis, qui de certitudine Divinæ scientiæ, efficaciæ & naturæ gratiæ rectè sentiunt, solvenda sunt hæc incommoda. Nec est, quòd Adversarii existiment, se facilius ad ista respondere, quàm gratuite prædestinationis Assertores. An non enim ipsi quoque electionem ad primam gratiam, gratiam quoque perseverantiæ, positionem in istis circumstantiis, in quibus DEUS consensurum vidit, gratuito DEI beneplacito debent adscribere? unde hæc omnia tela ipsorum quoque doctrinam impertunt, eodem modò depellenda, quo depelluntur à nobis.

20. Respond. secundò ad 1. Tunc esse acceptionem personarum, quando unus præ altero eligitur contra jus alterius: atqui nemo jus habet ad specialem DEI prædestinantis benevolentiam, quæ est purissima gratia. In his porro, quæ ex gratia dantur (inquit S. D. hic a. 3.) potest aliquis pro libito suo dare cui vult, plus vel minus (dummodo nulli subtrahat debitum) absque præjudicio Justitiæ. Et hoc est, quòd dicit Paterfamilias Matth. 20. Tolle, quòd tuum est, & vade. An non licet mihi, quòd volo facere? Ipse quoque Apostolus cit. c. 8. ad Rom. testaceum hoc argumentum figuli exemplo & similitudine confregit, dicens: An

non figulus potestatem habet aliud vas faciendi in honorem, aliud in contumeliam, &c. quòd expendens D. August. in Psal. 48. Quid ergo, ait, non audeat reprehendere in officina figulum, & audeat reprehendere in mundo DEUM?

Ad 2. patet responso ex suprà dict. suppositio antecedens omnem usum libertatis, & ex se illum non causans, vel inferens, tollit libertatem, concedo. si sit suppositio à causa prima proveniens ex se causans & inferens usum libertatis, nego. Sed gratuita electio est suppositio antecedens omnem usum libertatis, eundem tamen causans & inferens, concedo; non causans vel inferens, nego minorem & consequentiam. DEUS enim hominem eligendo ad gloriam; elegit, ut liberè consequeretur gloriam: quamvis eandem infallibiliter sit consecutus. Quoniam verò, inquit S. Anf. c. 1. de concord. prædest. quòd DEUS vult, non potest non esse, si DEUS vult voluntatem humanam nullà cogi vel prohiberi necessitate, ad volendum, tunc necesse est, voluntatem esse liberam, & esse, quòd vult. Brevius in eundem sententiam Respondet Augustinus à Virgine Maria disp. 28. §. 2. suppositio antecedens usum libertatis tam prævisum, quàm intentum est necessaria, concedo. antecedens usum libertatis prævisum; non verò intentum, nego majorem, sed electio ad gloriam est suppositio antecedens omnem usum libertatis ut prævisum, concedo, ut intentum nego minorem & consequentiam. Ipsa quippe electio ad gloriam virtualiter intendit usum libertatis, siquidem DEUS ex voluntate dandi gloriam vult ut hominès per merita & opera liberè à se electa illam consequantur.

Tertium quoque absurdum ex Calvinistico dilemmate petitum facillè diluatur, si abstinamus illius hæreticæ argumentationis ostendatur. Fac enim has similes illationes, DEUS infallibiliter scit me hoc anno aut ex hoc morbo vel mortuum, vel non mortuum. Si sum mortuus, quidquid egero, moriar. ergo ad quid debet sumere cibum, vel medicinam? Si non sum mortuus, quidquid egero, supervivam. Ad quid ergo cibi, medicinæ, &c. imò licebit in omnia pericula liberè irruere, in aquam, in ignem intrare, nec tamen moriar. Rursus. Vel decrevit DEUS, ut frumentum exerceat, vel non exerceat? Si decrevit; haud dubiè illud exerceat, sive seras, sive non seras. Si verò decrevit oppositum; nunquam exerceat, quantumvis ares, seras, & aliud quidlibet laboris impendas. Ergo frustra laboras, aras, occas, &c. Vides, quàm inane sit ista consequentia? Nempe quilibet homo sententis negabit verum esse, quòd quidquid egeris, vel non egeris, supervives: cum, si DEUS sciat, & velit te hoc anno supervivere, sciat & velit per media idonea & à se præordinata te supervivere. Falsum quoque est, quòd, quidquid agricola egerit, vel non egerit, ager fructificabit: quia si DEUS sciat & velit istum posthac fructificare, vult etiam mediante labore rustico illum ad frugem pervenire. Unde cum nobis minimè constet, quid DEUS æterno consilio de futuris statuerit, ea media adhibere solemus, quæ videmus ad fines intentos conducere.

Ita quoque in negotio prædestinationis discurrendum; falsum quippe est, quod si DEUS scit te salvandum, quidquid egeris, salvaberis: falsum quoque est, quod si DEUS scit te non salvandum, non salvaberis, quamvis enim in intentione prior sit voluntas dandi gloriam, quam merita & gratiam, non tamen DEUS vel scit & vult te salvari sine meritis tuis, vel non salvari sine demeritis tuis, tuæ liberæ voluntati subiectis. Cùmque nescias, quid de hac re inscrutabilis DEI sententia decreverit, ea tibi media sunt adhibenda, quæ nôsti conducere ad salutem, ea fugienda, quæ scis contraria salutem.

Neque hæc explicatio prædestinationis desperationem ingerit, sed ad spem & humilem fiduciam in DEO ponendam animat, ut magis de Divina bonitate, quam propriis meritis quisque confidat.

Ita agnoscit S. Augustinus de prædest. SS. c. 11. *Miror homines infirmitati suæ se male committere, quam firmitati promissionis DEI, sed ignota est mihi de me ipso voluntas DEI. Quid ergo? tuæ tibi voluntas de te ipso certa est, qua ni-*

*mirum ita mutabilis est, ut, qui videtur stare, videat, ne cadat. Cùm igitur utraque incerta sit, cur non homo firmitati fidem suam, charitatēque committit? Et de bono persev. c. 17. Videant, quale sit, quod sibi (qui ex prædicatione gratuita prædestinationis scandalum capiebant) persuadent, nempe prædicatione prædestinationis audientibus plus desperationis, quam exhortationis afferri: hoc est enim dicere, tunc de sua salute hominem desperare, quando spem suam non in seipso, sed in DEO didicerit ponere. Hæc S. Pater. Non est igitur frustraneus labor noster, cùm ille ipse labor, quem querendæ salutis impendimus, medium sit ad salutem, & inter signa Divinæ prædestinationis collocandus, sicut etiam intermissio curæ & laboris pro tua salute, inter signa est reprobatorum, de quibus Psal. 72. *In labore hominum non sunt.* De executione potius, quam de intentione prædestinationis debemus esse solliciti. Unde licet DEUS elegerit sine meritis, quia tamen coronat ex meritis, curandum (hortante Apostolo 2. Petri 1.) ut per bona opera certam vocationem faciamus.*

ARTICULUS IV.

Quinam sint effectus prædestinationis?

SUMMARIUM.

1. *Conditiones requisita ad effectum prædestinationis.*
2. *Gloria est medius effectus ipsius.*
3. *Substantia prædestinati non est effectus prædestinationis.*
4. *Neque enim habet debitas conditiones, estque prior intentione dandi gloriam.*
5. *Gratia interrupta per peccatum est effectus prædestinationis.*
6. *Non verò auxilia sufficientia gratia.*
7. *Neque permissio peccati.*
8. *Aliquorum effectuum prædestinationis causatur etiam in prædestinato.*
9. *Exponuntur testimonia S. Doctoris apparenter contraria.*
10. *Gratia reviviscens moraliter est eadem cum gratia interrupta.*
11. *Excipiuntur prima gratia innocentia Adami collata.*
12. *Quomodo iusti omnia cooperentur in bonum?*

§. I.

Enumerantur effectus prædestinationis.

Effectus prædestinationis sunt beneficia ad consecutionem vitæ æternæ à DEO efficaciter preparata; quæ proinde triplicem requirunt conditionem. Prima est, ut sit aliquod bonum, quod à DEO provenit volente dare gloriam. Secunda, ut detur ex sola efficaci intentione dandi vitam æternam; siquidem per illa certissimè liberantur, quicunque liberantur, neque efficax DEI intentio suo effectu frustrari potest. Hinc præcipui prædestinationis effectus sunt gratia & gloria, insinuati in definitione Augustiniana prædestinationis. Gratia quidem per ly *beneficiorum*; gloria verò per ly *liberantur*, ipsa quoque

gloria est finalis liberatio à massa perditionis, in qua per originale peccatum jacet omnis homo.

Neque refert, quod consecutio gloriæ sit finis prædestinationis; hinc enim plus non inferitur, quam quod gloria non sit immediatus, sed medius tantum effectus prædestinationis, præparatio quippe efficax mediorum per ipsa media pertingit ad finem. At nunquid gloriæ futuritio jam supponitur in electione ad gloriam; quomodo ergo potest esse prædestinationis effectus? Respondeo, futuritionem inchoativam & incompletam gloriæ in Decreto intento supponi; non autem futuritionem completam; hæc quippe decreto executivo perficitur.

His positis. **Quæritur primò. An substantia prædestinati sit effectus prædestinationis?**

Respondeo cum Contentione contra Godoy pluresque Thomistas, propriè loquendo non esse, prout videtur sentire S. D. lect. 3. in ep. ad Rom. dicens: *Relinquitur ergo, quod prædestinatio dicatur propriè eorum solius, qui sunt supra naturam.*

Ratio est primò: Ut aliquid propriè sit effectus prædestinationis, debet ex efficaci intentione dandi gloriam à DEO conferri & poni in electo, tanquam medium per se conducens ad consecutionem gloriæ, sed has conditiones non habet substantia prædestinati, ut patet, ergo non est propriè effectus prædestinationis. Idem dixeris de donis purè naturalibus ob omnimodam paritatem rationis.

Secundò. Quod præsupponitur ad voluntatem consequentem & efficacem intentionem dandi gloriam, non potest esse effectus ipsius: sed substantia prædestinati præsupponitur ad voluntatem consequentem & efficacem dandi gloriam: ergo non est effectus ipsius. Minor probatur. Electio hominum ad gloriam præsupponit prædestinationem